

Talepapir til åbent samråd i ERU alm. del den 10. juni 2011– samrådsspørgsmål AD af 27. maj 2010, stillet efter ønske fra Steen Gade (SF) vedr. rapporten: "Ny viden til mindre virksomheder - sådan gør vi det bedre".

10. juni 2011

Spørgsmål AD:

Vil ministrene redegøre for, hvordan regeringen vil følge anbefaling nr. 8.3 "Ny viden og innovation via offentlige indkøb" samt anbefaling nr. 8.4 "Intelligent offentlig regulering skaber innovation" fra rapporten: "Ny viden til mindre virksomheder - sådan gør vi det bedre", som er udarbejdet af en ekspertgruppe bestående af erhvervsfolk og forskere?

[Videnskabsministeren indleder samrådet med at redegøre for den rapport, som ligger til grund for samrådsspørgsmålet, samt om regeringens indsats for at fremme videnspredning.]

Svar:

[Indledning]

- Tak for ordet og spørgsmålene. Jeg er glad for at få mulighed for at drøfte, hvordan vi får styrket rammerne for virksomhedernes innovation.
- Som videnskabsministeren var inde på, udsprang arbejdsgruppen om styrket videnspredning af arbejdet i Vækstforum, som regeringen nedsatte for at få bidrag til, hvordan vi ruste dansk økonomi til fornyet vækst.
- Som I ved, har regeringen med den seneste række af reformer og politiske aftaler – senest aftalen om Danmark som vækstnation – fulgt op på Vækstforums anbefalinger og skabt et solidt fundament for væksten.
- Aftalen om Danmark som vækstnation sætter scenen for ny vækst med en lang række initiativer. Vi vil blandt andet

øge eksporten til de nye vækstmarkeder og gøre det lettere at være virksomhed. Vi vil også gøre det mere attraktivt at investere og skabe arbejdspladser i Danmark.

- Videnskabsministeren har jo allerede været inde på aftalen om Danmark som vækstnation – lad mig nævne to yderligere initiativer.
- Vi vil give skattekreditter til nyetablerede og små og mellemstore virksomheder med forsknings- og udviklingsaktiviteter. Det vil understøtte innovationen i virksomheder, der endnu ikke har overskud.
- Desuden indfører vi et treårigt regelstop for små og nye virksomheder, så de fritages for ny national regulering og får tid og ro til at fokusere på udvikling og innovation.
- Vækstforum anbefaler generelt mere konkurrence og innovation i såvel den private som den offentlige sektor, fordi det spiller en vigtig rolle for at skabe ny vækst.
- Her har regeringen fulgt op på flere måder. Vi har bl.a. indgået aftale om en Konkurrencepakke med 40 initiativer, som skal skabe øget konkurrence. Konkurrence bidrager til øget produktivitet, bl.a. gennem nytænkning og udvikling af innovative løsninger.

- Videnskabsministeren og jeg har også fremlagt et oplæg om styrket innovation i virksomhederne tilbage i august måned med 37 initiativer, der styrker rammerne for virksomhedernes innovationsaktiviteter.
- Jeg vil nu svare på de spørgsmål, udvalget har stillet – i første omgang anbefalingen om ny viden og innovation gennem offentlige indkøb.

[Anbefaling 8.3: "Ny viden og innovation via offentlige indkøb"]

- Lad mig starte med at konstatere, at de offentlige institutioner i stat, regioner og kommuner årligt foretager indkøb hos private virksomheder for ca. 160 mia. kr. Derfor er det vigtigt, at indkøbet sker på en måde, så skatteydernes penge forvaltes bedst muligt.
- Kernen i regeringens indkøbspolitik er, at vi skal skabe konkurrence om opgaveløsningen ved at sende opgaverne i udbud og dermed prøve markedet af.
- Konkurrence om de offentlige opgaver åbner op for nye leverandører. Samtidig tilskynder konkurrence til, at opgaverne løses mest hensigtsmæssigt, fx gennem ny teknologi eller bedre arbejdsgange. Sund og effektiv konkurrence er grundlaget for, at det offentlige køber de produkter og ydelser, der er bedst til prisen.

[Forskellige områder for offentlige indkøb]

- Det offentlige indkøb dækker et stort antal meget forskelligartede områder, som groft sagt kan inddeles i tre typer:
 - De rene standardvarer som fx papir og blyanter,
 - komplekse opgaver som bygge- og anlægsprojekter, samt
 - indkøb af fx velfærds- og sundhedsteknologiske løsninger.
- Det er naturligvis ikke den samme udbudsform, der er mest velegnet til at håndtere alle disse typer af indkøb. Den mest hensigtsmæssige indkøbsform afhænger af karakteren af den efterspurgte ydelse, og det er regeringens indkøbspolitik også indrettet efter.

[Standardvarer: bedst og billigst]

- Når det kommer til standardvarer, fx papir, computere og printere, handler det om at købe varerne billigst muligt. Det gør vi bedst gennem fælles, koordinerede og forpligtende offentlige indkøb af standardiserede varer.
- I Statens Indkøbsprogram har vi på den måde sikret effektiviseringer på ca. 1 mia. kr. årligt i staten.

[Komplekse indkøb og projekter: OPP, totaløkonomi og funktionsudbud]

- Ved mere komplekse opgaver som bygge- og anlægsprojekter kan udbudsformen derimod understøtte, at der udvikles nye, innovative løsninger.

- Det kan fx være ved OPP-projekter, hvor totaløkonomien i både anlægs- og driftsfasen sammentænkes.
- Med initiativerne i Konkurrencepakken fra april har regeringen styrket indsatsen for OPP. Der vil bl.a. blive skabt et OPP-kontaktpunkt, som kan bistå myndigheder og virksomheder med at afklare tvivlsspørgsmål om OPP. Desuden vil der blive udarbejdet en OPP-standardmodel, som skal gøre det lettere at etablere OPP'er og guide parterne gennem de forskellige faser.
- Desuden er der i Folketinget netop vedtaget lovgivning, så kommunale og regionale bygherrer – ligesom statslige bygherrer – fremover skal vurdere, om det giver merværdi at anvende OPP i større offentlige byggeprojekter.
- Samtidig skal de offentlige bygherrer lave totaløkonomiske vurderinger, hvor bl.a. energiforbrug, vedligeholdelsesudgifter og grønne hensyn inddrages. Det mener jeg, vil være et effektivt middel til at fremme innovative og fremtidssikrede løsninger i byggeriet.
- Ved komplekse indkøb kan man også med fordel anvende funktionsudbud, hvor ordregiveren klart formulerer, hvilke resultater man vil opnå, mens leverandører formulerer, hvordan opgaven løses.

- Ved at fokusere på resultater og løsninger frem for detaljerede specifikationer og vilkår åbner vi mulighed for at løse offentlige opgaver på nye og bedre måder, hvor innovation og udvikling indgår som centrale elementer.
- Regeringen arbejder derfor aktivt for at fremme brugen af funktionsudbud, hvor det er relevant. Der er bl.a. afsat midler til Udbudsrådet, som har igangsat en særlig indsats for at understøtte brugen af funktionsudbud, bl.a. i form af konkrete værktøjer til kommunale indkøbere.

[Hvor vi ikke kender løsningen: innovative indkøb, Fornyelsesfonden mv]

- Endelig er der situationer, hvor vi kender problemet, men ikke løsningen. Her må vi gå andre veje. Lad mig nævne nogle konkrete initiativer, regeringen har taget for at fremme innovation via offentlige indkøb.
- I regi af Fornyelsesfonden er der netop åbnet for, at offentlige aktører kan søge tilskud til indkøb af prækommercielle løsninger på velfærdsområdet. Det vil sige nye innovative produkter eller serviceydelser, der endnu ikke findes på markedet.
- Samtidig har regeringen taget initiativ til at etablere et Partnerskab for sygehus- og sundhedsinnovation, ligeledes i regi af Fornyelsesfonden. Partnerskabet skal fremme udvikling, standardisering og markedsmodning af moderne danske sygehus- og sundhedsløsninger.

- Derudover giver vi økonomisk støtte til offentlige indkøb og afprøvning af nye løsninger, fx i den offentlige velfærdsproduktion, gennem ABT-Fonden, som nu bliver omlagt til en ny Fond for Velfærdsteknologi.
- Generelt har regeringen fokus på velfærd og sundhed som områder med et stort potentiale for udvikling af nye, innovative løsninger, som efterfølgende kan eksporteres.
- Sammen med indenrigs- og sundhedsministeren har jeg netop afholdt en række dialogmøder, hvor der bl.a. blev peget på behovet for, at vi på udvalgte områder skubber på for at få skabt et marked, fx inden for telemedicin. Det er noget, vi vil lade os inspirere af.

[Praksis omkring udbudsreglerne]

- I forhold til rapporten hæfter jeg mig i øvrigt ved, at den problematiserer praksis omkring udbudsreglerne. Det er naturligvis ikke første gang, at jeg hører dette, og derfor gør vi også en indsats for at forenkle udbudsreglerne, både nationalt og på EU-niveau.
- På nationalt niveau laver vi en ny og smidigere udbudsbekendtgørelse, som vil træde i kraft 1. juli i år. Dermed vil det fx ikke længere være muligt at få afvist en ansøgning alene på mindre formelle fejl.

- På EU-niveau arbejder vi for at forenkle udbudsdirektiverne. Vi arbejder bl.a. for at hæve tærskelværdierne for hvornår, en opgave skal i EU-udbud. Samtidig arbejder vi for at udvide adgangen til dialog under udbudsprocessen, netop for at fremme mulighederne for at udvikle nye løsninger.

[SMV'ers adgang til offentlige kontrakter]

- Rapporten fra arbejdsgruppen handler jo generelt om SMV'er. SMV'er er vigtige i forhold til at skabe innovation og vækst og skal derfor ikke holdes uden for konkurrencen om offentlige opgaver.
- Derfor har regeringen taget en række initiativer, som skal gøre det nemmere for SMV'er at deltage i udbud og blive leverandører til det offentlige.
- For det første skal det være lettere for SMV'erne at gå sammen i konsortier for i fællesskab at byde på offentlige opgaver. Konkret udarbejder vi en vejledning til SMV'erne, og vi etablerer et elektronisk kontaktpunkt, hvor de kan mødes og aftale at gå sammen om at byde på offentlige opgaver.
- For det andet skal offentlige myndigheder være bedre til at gøre indkøbsprocesserne SMV-venlige, fx ved at give virksomhederne god tid til at forberede deres tilbud og opsplitte kontrakter i mindre bidder.

- Endelig har regeringen taget initiativ til, at der i regi af Udbudsrådet udarbejdes et kodeks for god udbudsadfærd, som offentlige myndigheder kan bruge som en tjekliste, så udbuddene SMV-tjekkes, inden de offentliggøres.
- Generelt er det sådan, at regeringen ikke har indflydelse på alle offentlige indkøb. Kommunerne og regionerne tilrettelægger selv deres indkøb, og det ønsker vi ikke at blande os i.
- Regeringen vil derimod gerne understøtte, at redskaberne i indkøbernes værktøjskasse er gode og bruges rigtigt. Derfor har vi taget en række konkrete initiativer, som skal understøtte den offentlige konkurrence.
- Med regeringens OPS-strategi vil der bl.a. blive udarbejdet en lang række vejledninger og konkrete værktøjer, der skal gøre offentlig-privat samarbejde nemmere.
- Samlet set må jeg konkludere, at vi er godt på vej, når det kommer til at sammentænke innovation og offentlige indkøb. Det gælder både i forhold til funktionsudbud og totaløkonomi, innovation, enklere og smidigere udbudsregler og bedre adgang for SMV'er til at byde på offentlige opgaver.

[Anbefaling 8.4: "Intelligent offentlig regulering skaber innovation"]

- Jeg vil nu vende mig til anden del af samrådsspørgsmålet, nemlig anbefalingen om intelligent offentlig regulering.

- Intelligent offentlig regulering er et interessant område, som flere andre lande også kigger på, og som fx OECD anbefaler.
- Man skal selvfølgelig være opmærksom på, at der på nogle områder er EU-standarder og lignende, som gør, at vi ikke frit kan fastsætte vores regulering på alle områder.
- Men hvor det kan lade sig gøre, ser vi positivt på mulighederne for at anvende regulering, der bidrager til at skabe øget innovation i virksomhederne. Derfor har regeringen allerede fokus på området.
- For eksempel lancerede vi i Erhvervsklimastrategien fra 2009 et kodeks for regulering på klima- og energiområdet, som kan give retning for den fremtidige udformning af regulering på klimaområdet.

[Eksempler på innovationsfremmende regulering på bygeområdet]

- Der er også andre gode eksempler på, at regeringen konkret har brugt innovationsfremmende regulering.
- Et eksempel er indførelsen af funktionsbaserede brandkrav på bygeområdet i 2004, som afløste den tidligere detailregulering. Frem for at diktere konkrete løsninger fastlægger vi rammer for, hvordan man formindsker risikoen for alvorlige konsekvenser af en brand.

- Det giver arkitekter, ingeniører og producenter af byggematerialer bedre mulighed for at udvikle nye og bedre løsninger, samtidig med at sikkerhedsniveauet fastholdes.
- Et andet godt eksempel er den nye frivillige bygningsklasse 2020 til lavenergibyggeri, som jeg netop har sendt i høring som opfølgning på aftalen om Danmark som vækstnation.
- 2020-klassen er intelligent regulering, da den giver byggebranchen hele 9 år til at udvikle nye løsninger og gøre sig erfaringer med 2020-byggeriet, inden klassen bliver et lovkrav i 2020.
- Den tidlige udmelding af 2020-klassen betyder, at løsninger og byggemetoder bliver afprøvet, forbedret og billiggjort frem mod 2020, og at Danmark bliver det første EU-land, der omsætter EU's mål om 'næsten energineutrale bygninger' til en konkret energiklasse. Det giver danske virksomheder en klar konkurrencefordel.

[Dilemmaer ved innovationsfremmende regulering]

- Generelt skal man dog huske på, at innovationsfremmende regulering indebærer en række dilemmaer, som gør, at det ikke altid er ligetil at indrette reguleringen, så den understøtter innovation.

- For eksempel skal reguleringen tilrettelægges, så den ikke virker konkurrenceforvridende ved at favorisere eksisterende producenter og lukke nye eller mindre producenter ude. Det kan mindske konkurrencen og give dyrere produkter for forbrugerne.
- Derudover kan det være svært at forudsige den langsigtede teknologiske udvikling. Vi skal tænke os godt om.
- Det er også derfor, vi i den virksomhedsrettede innovationsstrategi fra 2010, som jeg nævnte før, har sat fokus på regulering som instrument til at fremme innovation. Som opfølgning på strategien er vi ved at lægge sidste hånd på en analyse om innovationsfremmende regulering. Analysen skal bidrage til at skabe et bedre videngrundlag for arbejdet med denne type regulering.

[Afslutning]

- Som afslutning vil jeg sige, at der ikke er lette løsninger på vores udfordring med at styrke væksten og produktiviteten – det kræver et langt sejt træk.
- Regeringen har dog konstant fokus på at give danske virksomheder så gode rammebetingelser for innovation og fornyelse som muligt. Med den seneste række af reformer og politiske aftaler – senest Danmark som vækstnation – har vi skabt et solidt grundlag for fremtidens vækst og gode rammer for øget konkurrence, innovation og fornyelse.
- Tak for ordet.